

ע"פ 60686/02/19 - שחר בלחש נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 60686-02-19 בלחש נ' מדינת ישראל

תיק חיצוני: 90511235765

לפני כבוד השופט ערן קוטון

מערער שחר בלחש

נגד

משיבה מדינת ישראל

פסק דין

1. לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (להלן: "בית משפט קמא"), שניתנה בגדרי המ"ש 6472-10-18.

כללי

2. לפניי בית משפט קמא הונחה בקשת המערער להאריך את המועד להישפט בגין עבירת תעבורה (להלן: "הבקשה").

3. ביום 6.1.18 בשעה 13:06 בכביש מס' 23, נקלט רכבו של המערער באמצעות מצלמת מהירות (להלן: "המצלמה") כאשר הוא נוסע בדרך עירונית במהירות של 107 קמ"ש העולה על מהירות של 80 קמ"ש המותרת לנסיעה במקום. למערער נשלחה הודעת תשלום קנס לפיה חויב בסך של ₪ 750 בגין ביצוע העבירה (להלן: "ההודעה").

4. לאחר שהמערער קיבל הודעה ממשרד הרישוי שלפיה עליו לבצע אמצעי תיקון, פנה לבא כוחו אשר בתורו הגיש בשמו את הבקשה לבית משפט קמא.

בבקשה נטען כי המערער לא נהג ברכב בעת ביצוע העבירה ורק לאחרונה נודע לו כי העבירה נרשמה על שמו, נוכח פרטיו המצוינים בהודעה. הקנס שולם בידי רעייתו של המערער ללא ידיעתו וללא הסכמתו. נטען כי לאחר קבלת ההודעה ערך המערער בדיקה והוברר כי מי שנהג ברכבו בעת ביצוע העבירה הייתה רעייתו. כיוון שהיא זו המנהלת את ענייניו הטכניים העביר המערער לרעייתו את ההודעה על מנת שתבצע הסבה ותשלם את הקנס בהתאם. רעייתו עדכנה אותו כי טיפלה בעניין ושילמה את הקנס, אלא שבהמשך התקבלה הודעת משרד הרישוי ממנה עלה כי העבירה נרשמה לחובתו של המערער. בירור עם רעייתו העלה כי היא אכן שילמה את הקנס כנדרש וסברה כי אם תשלם את הקנס הרי גם העבירה בגינה הוטל הקנס תירשם לחובתה.

במצב דברים זה, מחשש לעיוות דין, פנה המערער לבית משפט קמא על מנת שיאריך את המועד להישפט.

הכול על מנת שניתן יהיה להסב את ההודעה על שם רעייתו אשר היא זו שביצעה את העבירה. הוסבר כי המטרה היא הסבת שם מבצע העבירה ואין בכוונת רעייתו של המערער לטעון טענות בדבר חוקיות ההודעה או כל טענה אחרת הקשורה בכך.

5. לבקשה שהוגשה לבית משפט קמא צורפו תצהירי המערער ורעייתו. כן נטען כי המערער עומד בדרישות הדין אשר יש בהן להצדיק את קבלת הבקשה.

ההליך בבית משפט קמא

6. לאחר שקיבל את תגובתה המתנגדת של המשיבה, החליט בית משפט קמא לקיים דיון בבקשה. בהחלטתו שניתנה ביום 24.11.18 הורה בית משפט קמא למערער ולרעייתו להתייצב לדיון, על מנת שיחקרו על תצהיריהם.

בדיון שנקבע ליום 16.12.18 התייצב המערער ונחקר על תצהירו אך רעייתו לא התייצבה. ב"כ המערער ביקש לדחות את הדיון על מנת שאשת המערער תתייצב ובית משפט קמא נעתר לבקשה.

ביום הדיון הנדחה התייצב עו"ד אחר מטעם ב"כ המערער.

כן הוגש מסמך חתום בידי רופא שלפיו בדק את רעייתו של המערער ונוכח מצבה הבריאותי המליץ על טיפול סימפטומטי ועל שלושה ימי מנוחה. משכך, דחה בית משפט קמא את הדיון פעם נוספת תוך הבהרה כי אם רעייתו של המערער לא תתייצב תתקבל החלטה על סמך החומר הקיים.

בדיון הנדחה שהתקיים ביום 16.1.19 בגין בקשתו של המערער להאריך את המועד להישפט לא התייצבה רעייתו בשלישית.

ב"כ המערער הבהיר כי מקום עבודתה לא אפשר לה להתייצב. למרות זאת עמד המערער על בקשתו ובא כוחו טען כי יש לקבל את הבקשה על פי נימוקיה. אלו נתמכו בדבריו של המערער אשר לא נסתרו ובתצהירה של רעייתו.

החלטת בית משפט קמא

7. בהחלטה מפורטת ומנומקת שניתנה ביום 18.1.19 דחה בית משפט קמא את בקשתו של המערער.

בית משפט קמא עמד על הבסיס המשפטי ועל הקווים המנחים מתן אפשרות להישפט באיחור. עוד הפנה אל הפסיקה הנוהגת ביחס להארכת מועד להישפט לאחר תשלום. כן ציין כי עסקינן במקרים חריגים ויוצאי דופן בהם לא ידע האדם ולא יכול היה לדעת כי תלוי ועומד כנגדו אישום. באם נטען כי הקנס שולם שלא בידיעתו ולא בהסכמתו יש לערוך בירור מתאים וראוי ולשקול בחיוב את הבקשה, אלא אם כן יוברר שהקנס שולם בידיעת המבקש ובהסכמתו.

בית משפט קמא שמע את עדות המערער, התרשם מדבריו באופן בלתי אמצעי, אך לא שוכנע במידה הנדרשת כי רעייתו היא זו שנהגה ברכבו בעת ביצוע העבירה. גרסתו התבססה על דברים שמסרה לו רעייתו ועל בירור שהיא עצמה ערכה, אך בהיעדרה תוכנם של דבריה מהווים עדות מפי השמועה והם אינם קבילים כראייה לאמיתות תוכנם. לגרסת המערער עצמו ניתן משקל מועט ולא היה בה לשכנע כי לא הוא נהג ברכב בעת ביצוע העבירה.

נקבע כי המערער עצם את עיניו באשר לטיפול בהודעה. הוא קיבל את ההודעה ולדבריו מסר אותה לרעייתו על מנת שתטפל בה. עם זאת, במהלך הדיון טען המערער כי לא היה מודע לכך שעליו להסב את ההודעה על שמה. הדברים עמדו בסתירה לגרסה שנמסרה בתצהיר ולא ניתן היה כלל לתת משקל לדברי רעייתו בתצהירה שלה, שכן כאמור היא לא טרחה להתייבב בבית המשפט על מנת להיחקר על תצהירה. העברת ההודעה לידיה לשם טיפול אינה מספקת. נקבע כי היה על המערער לבדוק את אופן הטיפול הנאות ולוודא בעצמו כי ההודעה אכן הוסבה על שם מי שנהג לטענתו בפועל ברכבו בעת ביצוע העבירה.

עוד נקבע כי אי התייבבותה של רעיית המערער לדיון פוגם באופן כללי בגרסה ועומד לחובת גרסתו של המערער על בסיס הכלל הרחב לפיו מי שנמנע מלוודא התייבבות לעדות של עד אשר יכול היה לתמוך בגרסתו, חזקה היא שאותו עד לא היה תומך בגרסה. למעשה יש באי התייבבות משום חיזוק לגרסת הצד שכנגד. נוסף על כך, נקבע כי גם אם היה מוכח שרעייתו של המערער שילמה את הקנס הנדרש מבלי להודיע לו, היה נחשב הדבר להודאה מצדו של המערער, שהרי חובתו היא לדאוג כי עבירת תעבורה הקשורה ברכב שבבעלותו תובא לידיעתו על מנת שיוכל לעמוד על זהות מבצע העבירה.

אף טענות שנטענו בשפה רפה הנוגעות למצלמה באמצעותה תועד ביצוע העבירה נדחו כיוון שתשלום הקנס המפורט בהודעה מהווה הודאה בביצועה. משכך אין משמעות לאמינות מערכת האכיפה האמורה.

בית משפט קמא התייחס לעובדה שהבקשה הוגשה לפתחו רק לאחר שהמערער קיבל פנייה מרשות הרישוי, ולא יכול היה להתעלם מהחשש שמא המניע העומד מאחורי הגשת הבקשה הוא רצונו של המערער להשתחרר מעולו של אמצעי התיקון.

8. בסופה של החלטה לא מצא בית משפט קמא הצדקה להאריך את המועד להישפט.

הערעור

9. המערער מיאן להשלים עם החלטת בית משפט קמא.

בהודעת הערעור נטען כי אין מחלוקת בדבר העובדה שהמערער לא נהג בזמן ביצוע העבירה ואף לא שהה בעיר חיפה במועד ביצועה. מי שביצעה את העבירה הייתה רעייתו ובטעות היא שילמה את הקנס מבלי שהסבה את ההודעה על שמה קודם לכן. המערער לא השתהה ומיד כשנודע לו החל בבירור ופנה אל בא כוחו אשר

הגיש בשמו את הבקשה לבית משפט קמא. כיוון שלא המערער ביצע את העבירה ייגרם לו עיוות דין אם לא יוארך המועד להישפט כפי שביקש מבית משפט קמא.

10. המערער טען טענות כנגד קביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא ואף התייחס לאופן הטיפול בהודעות תשלום קנס מסוג ההודעה מושא ההליך. סבור המערער כי אף אם לא היה מוגש תצהיר רעייתו היה מקום להאריך את המועד להישפט ובמסגרת דיון עתידי (בעקבות הארכת המועד להישפט) היה ניתן לבקש לזמן את מי שנהג ברכב, תוך הוצאת צו הבאה כנגדו אם לא יתייצב.

בענייננו, תצהירה של רעייתו של המערער תומך בגרסתו ולא היה מקום להתעלם ממנו. אף הסתירה עליה הצביע בית משפט קמא אינה סתירה ממשית שכן המערער אינו ער לדקויות המשפטיות ולמונח "הסבה".

11. נטען כי היה מקום לשקול גם את אמינות המצלמה לאחר שנקבע בהליך נפרד בו הועמדה השאלה במחלוקת כי לא הוכחה אמינותן של מצלמות אלו. בית המשפט הופנה לפסיקה שקיבלה בקשות מן הסוג דנן גם לאחר שהקנס בגין ביצוע העבירה שולם.

נטען כי אף לא היה מקום לקבוע שהמערער פעל כפי שפעל רק לאחר קבלת המסמך ממשרד הרישוי, שכן יש בכך כדי לפגוע במוניטין אותו צבר לאורך שנותיו ובשמו הטוב.

12. נוכח כלל נימוקיו ביקש המערער כי החלטתו של בית משפט קמא תבוטל וכי ערכאת הערעור תאריך את המועד להישפט בגין ההודעה.

13. בדיון חזר ב"כ המערער בטוב טעם על טענותיו, ואילו המשיבה תמכה יתדותיה בהחלטת בית משפט קמא תוך הפנייה להחלטות אשר דחו בקשות דומות וערעורים שנדחו על אותן החלטות.

דיון והכרעה

14. בחנתי את הנתונים שלפניי ושקלתי ענייניו של המערער.

15. המערער קיבל את ההודעה לביתו כאשר היא מופנית אליו באופן ישיר, תוך ציון פרטיו האישיים, מספר הזהות שלו, מספר רישיון הנהיגה ומספר הרכב באמצעותו בוצעה העבירה. נמסר בהודעה כי על המערער לשלם את הקנס אלא אם כן יודיע כי ברצונו להישפט. המערער לא הודיע כי ברצונו להישפט והקנס שולם. בהינתן כך, על פי דין, נחשב המערער כמי שהודה במיוחס לו, הורשע על פי הודאתו ונשא את עונשו.

16. על מנת להאריך את המועד להישפט בנסיבות שנוצרו, היה על המערער להוכיח כי בקשתו הוגשה באיחור בשל נסיבות שלא היו תלויות בו ומנעו ממנו להגישה במועד, ושהיא הוגשה לאחר שהוסרה

המניעה. לחילופין היה עליו להצביע על נימוקים מיוחדים אחרים אשר יש בהם להצדיק את קיומו של המשפט חרף האיחור בהגשת הבקשה ולמרות שהקנס שולם.

מקרים אלו הם מקרים חריגים ויוצאי דופן. בין היתר נקבע כי אם הקנס שולם שלא בידיעתו ובהסכמתו של המבקש ניתן לערוך בירור מתאים ולשקול בחיוב את הבקשה.

כך נהג בית משפט קמא.

17. בית משפט קמא עיין בנימוקי הבקשה ובתצהירים שלכאורה תמכו בה. לכן מצא לנכון לקבוע דיון בטרם מתן ההחלטה. בית משפט קמא הורה לשני המצהירים, המערער ורעייתו, להתייצב לדיון על מנת שייחקרו על תצהיריהם. באופן תמוה ומבלי שהוסבר מדוע, רעייתו של המערער אשר היא למעשה המצהירה המרכזית, לא מצאה לנכון להתייצב לדיון ולהיחקר על תצהירה. זאת למרות שלטענת המערער היא זו שביצעה את העבירה מושא בקשתו. הנסיבות להיעדרה לא נומקו בדיון הראשון, לא הובהרו ולא הובררו כלל.

למרות זאת, לא סתם בית משפט קמא את הגולל על הבקשה ואפשר למערער לזמן את רעייתו לעדות בשני דיונים נוספים. באופן חריג קיים בית משפט קמא שלושה (!) דיונים נפרדים בבקשה, אך רעייתו של המערער לא התייצבה אף לא לאחד מהם על מנת לתמוך בגרסת המערער ועל מנת להיחקר על תצהירה.

בנסיבות אלה רשאי היה בית משפט קמא לזקוף את היעדרה של רעייתו לחובתו של המערער, ונכון עשה בית משפט קמא עת קבע כי דבריה המפורטים בתצהיר אשר לא הוכחו כדבעי והם בבחינת עדות מפי השמועה שאינה קבילה. מעבר לכך לא יכול היה בית משפט קמא לייחס כל משקל לדברים המפורטים בתצהירה, שכן לא הוכח לפניו במידה הנדרשת כי הדברים שפורטו בתצהיר הם אמת והם אכן משקפים את שאירע.

18. יתרה מכך, הוברר כי המערער קיבל את ההודעה והיה מודע לאמור בה ולמגבלות החוק. כן היה מודע לדרישות בהן עליו לעמוד בפרט שמדובר באדם בוגר, אינטליגנטי ומשכיל, רופא במקצועו. בצדק קבע בית משפט קמא כי היה על המערער לוודא שבקשתו מרעייתו תבוצע, לרבות הסבת ההודעה על שמה, פעולה שחייבה הודעה על זהות הנהג ובקשה להסב את העבירה ואת הודעת תשלום הקנס על שמו. המערער למעשה לא עשה דבר ולא נקט בכל דרך שהיא על מנת לטעון טענותיו בפני הגורמים המוסמכים. משעה ששילם המערער את הקנס רואים אותו כאמור כמי שהודה במיוחס לו.

19. עיון בתדפיס המידע שהגישה המשיבה במהלך הדיון מעלה כי ביום 15.5.18 שילם המערער קנסות בגין חמש עבירות תעבורה שונות שביצע, לרבות העבירה נושא ההליך הנוכחי. על פי מסמך שהציג ב"כ המערער בדיון, לאחר כשבועיים ימים נשלחה למערער הודעת משרד הרישוי שלפיה הוא נדרש לבצע אמצעי תיקון. רק לאחר כחודשיים ימים פנה המערער לבא כוחו וחתם על יפוי כוח, ורק לאחר למעלה מחודשיים נוספים הוגשה הבקשה לבית משפט קמא. בהקשר דנן לא ניתן להתעלם מהשיהוי בהגשת הבקשה, גם אם אין מדובר בשיהוי חריג וקיצוני.

נקבע לדוגמא ברע"פ 1896/18 הדני נ' מדינת ישראל (10.5.18) -

"לעניין זה לא למותר לשוב ולהזכיר את דבריו של כב' השופט א' רובינשטיין בעניין דומה: "בקשת המבקש לזנוח את הפרוצדורה ולהתמקד במהות, שובת לב ככל שתהא, אין בה כל ממש, שכן אם תתקבל טענתו, משמעות הדבר שלא יהיה לכך סוף, ובקשות הסבה יוכלו להיות מוגשות ללא תלות בזמן ביצוע העבירה. אין להלום דבר זה, ולא זו היתה כוונת המחוקק ביצירת האפשרות של עבירות ברירת משפט, שכל מהותן לייעל ולקצר הליכים (ראו והשוו רע"פ 9142/01 איטליא נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 793, 800; ע"פ 6920/07 חסון נ' מדינת ישראל (לא פורסם), פסקה 7).". (רע"פ 9580/11 יוסף נ' מדינת ישראל, בפסקה ה (27.12.2011)); וראו גם רע"פ 2096/07 כוכבי נ' מדינת ישראל (1.5.2007); רע"פ 7018/14 טיטלבאום נ' מדינת ישראל (30.10.2014))."

20. תצהירו של המערער נחתם ביום 13.9.18 למעלה משמונה חודשים לאחר ביצוע העבירה, ולא הוברר, לא בתצהירו ולא בתצהיר רעייתו, מדוע סברו השניים כי אם תשלם הרעייה את הקנס מושא ההודעה תירשם העבירה על שמה, שעה שברור מתוכן ההודעה כי העבירה יוחסה למערער מכוח בעלותו ברכב אשר באמצעותו בוצעה העבירה.

21. זאת ועוד, בית משפט קמא קבע ממצאים שבעובדה ואין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בקביעות עובדתיות המבוססות, בין היתר, על התרשמות בלתי אמצעית מהעדים המעידים לפניו. אף קביעותיו המשפטיות של בית משפט קמא אינן מצדיקות התערבות, בפרט שהובהר כי אין בכוונת המערער לתקוף את אמינות המצלמה. לו היה חפץ בכך לא היה המערער טורח לשלם את הקנס שהוטל בגין ביצוע העבירה אלא מגיש מלכתחילה בקשה להישפט נוכח טענה לפיה עסקין במצלמה שאינה אמינה.

22. סבורני כי רשאי היה בית משפט קמא להביע חשש לפיו הבקשה הוגשה בידי המערער על מנת לשחררו מעולו של אמצעי התיקון. כיוון שמדובר בחשש בלבד איני סבור כי היה בכך כדי לפגוע בשמו הטוב של המערער או במוניטין שלו. מכל מקום, נראה שלא לכך כיוון בית משפט קמא את דבריו.

23. לעניין הטענה בדבר עיוות דין אפנה להחלטתו של בית המשפט העליון ברע"פ 4122/17 אדרי נ' מדינת ישראל (22.4.18) -

"מסקנתן של הערכאות הקודמות כי הנימוקים שהמבקש העלה כהסבר לאי הגשת הבקשה להישפט במועדה, אינם מצדיקים את אי-עמידתו במועד - מקובלת עליי. הטעמים שבגינם המבקש טוען שיש לאפשר לו להגיש בקשה להישפט תוך חריגה מהמועדים הקבועים לשם כך בחוק, אינם מצביעים על נסיבות שהיו מעבר לשליטתו של המבקש ואשר מצדיקים חריגה מן המועדים הקבועים בחוק".

באותו הליך טען המבקש כי הדוח אבד לו ועיכובים שונים מנעו ממנו להגיש את בקשתו להישפט במועד, בין היתר בשל חגים וחופשות. כן טען כי שוטר התנועה שמסר לידי את הדוח סילף את דבריו והוא אף מחזיק בידו

תמלול של שיחתו עם השוטר המוכיחה את טענותיו. המבקש טען, כמו המערער בעניינו, כי דחיית בקשתו להארכת המועד להישפט מנימוקים פרוצדוראליים, אינה מוצדקת.

כן אפנה לאמור ברע"פ 7839/08 קורנפלד נ' מדינת ישראל (10.11.08) בו נקבע -

"ככל שחפץ המבקש למנוע את הרשעתו או להביא לביטולה, היה עליו לעשות כן בגדרי המועדים שנקבעו לכך בחוק. אמנם כבר נפסק, כי ייתכנו נסיבות בהן תתאפשר סטייה מסדר הזמנים האמור, לרבות מקום בו לא ידע ולא יכול היה הנאשם לדעת כי תלוי ועומד נגדו כתב אישום (רע"פ כוכבי הנ"ל). עם זאת, אין עניינו של המבקש נמנה עם מקרים אלו. המבקש מודע היה לעובדה כי בכלי-הרכב אשר רשומים על שמו נעשה שימוש בידי עובדי החברה וכי דו"חות אשר מתקבלים בחברה בקשר עם השימוש ברכבים אלו, מטופלים ברגיל על-ידי הממונה על צי הרכבים. בנסיבות אלו, תמים דעים אני עם מסקנת בית-המשפט המחוזי, ולפיה האחריות לקיומם של רישום מסודר לעניין השימוש ברכבים, ושל הנחיות מתאימות לעניין הגשת בקשות לביטול הדו"חות, רובצת לפתחו של המבקש. מהבקשה עולה כי אף במקרים דומים בעבר לא הקפיד הממונה על משלוח בקשות הביטול במועד. מכל מקום, בוודאי לא ניתן לומר בנסיבות אלו כי לא יכול היה המבקש לדעת כי תלוי ועומד נגדו כתב אישום, באופן המצדיק סטייה מהמועדים הקבועים בחוק להגשת בקשה לביטול הדו"חות".

24. למקרים דומים ראו גם: רע"פ 160/19 רבה נ' מדינת ישראל (14.1.19); רע"פ 8651/13 סקה נ' מדינת ישראל (31.3.14); רע"פ 8353/12 בן ישראל נ' מדינת ישראל (29.11.12); רע"פ 8927/07 אבו עסב נ' מדינת ישראל (29.1.08).

כן נקבע ברע"פ 7709/13 סאסי נ' מדינת ישראל (28.11.13) -

"כך גם, אין בידי לקבל את טענת המבקש, כי דחיית בקשתו תגרום לו עיוות דין, שכן לא הוצג כל טעם ממשי המצביע על חשש כלשהו לעיוות דין שנגרם לו. ועוד אוסיף, כי טענתו לפיה הוא עצמו לא נהג ברכב, אינה מבססת חשש לעיוות דין כלפיו".

סוף דבר

25. בשקלול הנסיבות והנתונים, לא מצאתי כי נפל פגם בהחלטתו של בית משפט קמא, ודאי לא פגם המצדיק התערבות. אין בידי אפוא להיעתר לערעור.

הצדדים הסכימו כי פסק הדין יינתן בהיעדרם.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים ותוודא קבלתו.

ניתן היום, י"ב אדר ב' תשע"ט, 19 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.
עמוד 7

